

מסורת הש"ס

א) לעיל נה: ונחסם כח.
ג) נכנסה איתא ר' יוסין, א) ופי' גבטן של גמל דבש גמלס מרגוס חטרייא דגמליא. ערוך, ד) [שבת קז:]. ה) פסחים מז. מה נה, ו) שבת קז., ו) [גדה נה, ח] תענית כג: מגילה כח:]. ט) עיין מהר"מ שהאריך על דבור זה, ו) [ז"ל ועוד דמשמע דהעור מבטלן ומו לא מהי להו כטס והשאר נמחק. מהר"מ וע"ש, ט] ונ"י חוס' וזחיס טא: ד"ה וזטרפה כחזו דעור המת מותר ע"ש ועי' חוס' גיה נה. ד"ה שמה ומוס' ב"ק ג. ד"ה שהסור ומוס' ערכין ד. ד"ה נפשות ומוס' סנהדרין מת. ד"ה שמשקין.

➤➤➤

הגהות הב"ח

א) חוס' ד"ה אי אמרת וכו' דר' ישמעאל נמי איבא למימר דבכנסו איירי:

➤➤➤

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) בעין משפט סי' מג לבקוף. כ"ב ובפי"ו מהל' אבות הטומאות ח' ט:

➤➤➤

מוסף רש"י

אלו שעורותיהן כבשרין. לטמא טומאת נבלות [ובחיים כח.]. ועוד הפרסות. מן הארסות ולמטה [ובחיים כח.]. לעי' נה.]. וכוילן. כל אלו משני חכמים שערוטיהן מטמאין כבשרין מפני שהוא רך ודרכו לאכול [פסחים מז.]. שהילך בהן כדי עבודה. דרך ערות לשטותן לפי דריסת רגל אדם וחזו תחילת עינון [שם] כדרך שרגליהן לטמ עור לפני דורסן [וזה נה. ע"ש.]. טהורין. שנטלן מתורת צפר [שם]. שמונה שרצים יש להן עורות. ופליג אדרבנן דאמרי האנקא והסת והלטאה והחומט ערוטיהן מטמאין כבעדשה כבשרין. אלמא הי ארנסה לית להו עור [שבת קז.]. כל זמן שיונק. ועוד ראשו רך מולגין אותו ונאכל עמו [פסחים קד.].

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

פלוגתא דר' ישמעאל ור"ע צפירקין (לקמן דף קסד). צמתני' דקתני היז עליו שני חלאי זיתים מטמאין במשא שהרי נשא כזית נבלה ואין מטמא במגע דאין נוגע וחוזר ונוגע ור"ע אומר לא במגע ולא במשא אלמא לר' ישמעאל לא מבטל עור ולר"ע מבטל: ה"ג אי **אליבא דר"ע פשיטא**. דהא מתניתין היא: **לעולם אליבא דרבי ישמעאל**. ואשמועינן רב הונא דכי אמר רבי ישמעאל לא מבטל עור הני מילי בפלטתו חיה שנעשה שלא מדעת אבל פלטתו סקין מדעת ביטלו: **ואמר רב הונא והוא שכנסו**. אחר הפשט דגלי דעתיה דלא בטליה מעיקרא אבל לא כנסו לא. מדמוקים לה בשכנסו מכלל דבשפלטתו סקין בשנים ושלה מקומות קאמר וקתני חייבין עליו אלמא אי בטלינהו אינו במתכוין בטלי אבל עור לא מבטל דאי בטלינהו עור מו לא הדרי למיהוי נבלה: **אי אמרם בשלמא פלטתו סקין לרבי ישמעאל נמי לא מבטל**. עור: **רב הונא**. דלוקמה לרבי יהודה כשהיה זית מתחלה לתאין ואפ"ה לא בטלינהו עור מעיקרא הוא דאמר כרבי ישמעאל דלוקמיה לרבי יהודה אליבא דרבי ישמעאל ורבנן כר"ע: **אלא אי אמרם פלטתו סקין**. רבי ישמעאל מודי דמבטל עור: **רב הונא**. דלוקמה לדר' יהודה כשהיה זית זה מתחלה לתאין ואפ"ה לר' יהודה לא בטיל: **דאמר כמאן**. בשלמא אי לא דרב הונא דאמר והוא שכנסו היה מוקמינא לר' יהודה בשפלטתו תחלה **וציחד ומשיה** לא בטיל דכי פליגי רבי ישמעאל ור"ע בשני חלאי זיתים פליגי אבל בזכית שלם מודו כדמני ריש פלוגמיהו עור שיש עליו כזית צפר כו' ורבנן סברי כי מודו רבי ישמעאל ור"ע בזכית שלם הני מילי בפלטתו חיה אבל פלטתו סקין אפילו כזית צטל אבל השתא דלוקמה רב הונא בשני חלאי זיתים דאמר כמאן: הכי גרסינן **אלא לעולם פלטתו סקין לרבי ישמעאל נמי לא בטיל ורב הונא דאמר אליבא דר"ע**. כלומר הא דאמר רב הונא לעיל העור מבטלו אליבא דר"ע אמרה וההיא דר' יהודה אליבא דר' ישמעאל: **קמ"ל**. רב הונא דלפי' פלטתו חיהא מפני שעור מבטלו משמע טעמא בעור תליא ואף על גב דלא בטלינהו איהו: **מרתנא' אלו שעורוטיהן**. מטמאין כבשרין: **ועור חזיר של יסוב**. מפני שהוא רך ואוכלין אותו: **חטרה**. תלדורוצ"א שיש לו לגמל: **גמל הרבה**. מפרש בגמרא עד כמה נקראת רכה: **עגל הרך**. נמי מפרש בגמרא עד כמה: **ועור הפרסות**. כעין שחותכין הרגלים וכל אותו העור רך הוא:

בית הכושא. בית הרחם של נקבה: **ועור של סתם האליה**. עור הזנב מתחת מקום שאין שער מפני שהוא רך: **האנקא**. הריוו"ן: **הלטאה**. ליתירד"א: **חומט**. לימ"א שתחלת ברייתו כבעדשה לא וצדוק צתיק שלה שגדל והולך עמה תחלתו כעדשה ממש הוא בשוליו: **הלטאה כחולדה**. עורה חלוק מצברה: **וכולן שעיצדן**. כל אלו שאמרו שהן מטמאין כבשר אס עיצדן נעשה עור וצטלו מתורת צפר וטהורין: **או שהילך בהן**. ששטחן לדרוס עליהן ברגלים שהוא קצת עיצודן: **יש לפן עורופ**. ואין מטמאין כבשרין: **גב' דצר סורה עור האדם טהור**. דלאו צפר הוא ולא הי צכלל מת: **שטיחין**. למטה ולקטדרא ליצב עליהן ששוחטין עור על גבי מטה במקום חבלים: **מאן דמתני לה**. לדעולא: **ארישא**. דלפילו כי לא עיצדו נמי לא מטמא אלא מדרבנן כל שכן אסיפא דהא דקתני חוץ מעור האדם דאף על גב דעיצדו טמא מדרבנן הוא ומשום דעולא: **ומאן דמתני לה**. גזירה דעולא אסיפא: **אבל ארישא**. כשלא עיצדו כצירא ליה דטומאתו מן התורה: **אשון**. קשה: **שלא טענה**. משוי: **סיב לקצלי**. שאמרת לי דצר טעם ויישר כרך: **הוה קתני לה**. חוזר ושונה פעם שניה כצצור שלא שמעה: **חדא הויא לך אמרם**. דצר חידוש אחד היה צידך שאין צדידיו הרי אמרתם ולמה תחזור ותשנונו פעם שניה להראות חכמתך: ר"ל מתקיפי דארעא דשראל הוה כדאמרין בפרק קמא דיומא (דף טו:) מאן דמשתעי ריש לקיש צהדיה יהבי ליה עיסקא צלא סהדי והכא א"ל מיז לקצלי ורבי זירא דמצבל סלק להכא כדאמרין צהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פה.) רבי זירא אותיב ארבעין תעניתי דנשתכח מיניה תלמודא דצבלאי ומחסידי דצבל הוה כדאמרין צהשוכר את הפועלים (שם) רבי זירא (אותיב) כל תלתין יומין צדיק נפשיה ושגר תגורא וסליק בגוה חזי מאי אכספיה לההוא מדרבנן: **והוא שיונק**. אבל פירש מלינק אף על פי שעדיין הוא בתוך שנתו כבר הוקשה עורו ואס עצר שנתו נמי אף על פי שיונק לא דתרתי צעין: וקאמר

קכב.

אי אמרת בשלמא פלגתו סבין לרבי ישמעאל לא בטלה רב הונא דאמר בר' ישמעאל. ואמ"ת והא ר' ישמעאל צלא כנסו קאמר ור' יהודה צעי כטס כדאמר רב הונא וי"ל דפלוגמיהו דר' ישמעאל ור"ע בפלטתו חיה לכך לא צעי ר' ישמעאל כטס אבל פלטתו סקין אי לא צטל לרבי ישמעאל צריך נמי

כניסה ועוד דרבי ישמעאל נמי א) צכנסו איירי ואין זה דוחק יא כמו דמפרש מילתיה דרבי יהודה הכי: **רב הונא דאמר כמאן**. לעיל (דף קכא.) כי קאמר אחד אמר מקצת פלטתו חיה ומקצת פלטתו סקין צדעי למימר דפלטתו סקין הוי פלוגתא דר' יהודה ורבנן דלר' יהודה לא צטל ט' לא מני למפרך דאמר כמאן אי אמרת לר' ישמעאל צטל כדפרך הכא דאיכא לאוקומי דר' יהודה דאית גיה כזית יחד אבל לצר הונא פרך שפיר כדפי' צקונט': **דאמר כמאן**. ואמ"ת ודילמא הא דאמר רב הונא צ' חלאי זיתים שיטנן על העור העור מבטלו מיירי צלא כנסו אבל כנסו מודה דלא צטל וי"ל דהא פשיטא ולא איצטריך ליה לצר הונא לאשמועינן דעור מבטלן י' (ועוד דהעור מבטלן משמע מתחלה העור מבטל ומו לא מהני להו כטוס): **עור אדם טהור**. כדמפרש טעמא צריס דס הגדה (גדה דף נה.) דלא הוי דומיא דעצס אדם דעור גזעו מחליף: **עוררות אביו ואמו שטיחין בו'**. ואע"ג דמתא אסור צהנאה וצכל אדם אסור לעשות מעורו שטיחין כו' ט' מ"מ לא הוו גזרי צבנן משום דך חששא צהיה טמא אלא משום אצזי ואמו דחמרי טוצא ואמ"ל לומר דנקט אצזי ואמו משום דשכיחי גציה: **אב"ל רישא שומאה דאורייתא היא**. והשתא חשיב עור אין גזעו מחליף משום דמקומו נעשה צלקת על צפר כדאמרין פרק דס הגדה (גו"ש): ואס

בהן כדי עבודה מטהורין חוץ מעור אדם אמר עולא דבר תורה עור אדם שעבדו מטהר ומה טעם אמרו טמא גזירה שמוא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין מאן דמתני לה ארישא כ"ש אסיפא ומאן דמתני אסיפא אבל ארישא שומאה דאורייתא: ועור חזיר [וכו'] במאי קמיפלגי מר סבר האי אשון והאי רכיך ומר סבר האי נמי רכיך: עור חמרת של גמל הרכה: וכמה גמל הרכה אמר עולא א"ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה בעי ר' ירמיה הגיע זמנה למעון ולא טענה מהו בעי אבוי לא הגיע זמנה למעון ומענה מהו תיקו יתיב ר"ל וקמיבעיא ליה כמה גמל הרכה א"ל רבי ישמעאל בר אבא הכי א"ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה א"ל תיב לקבלי יתיב רבי זירא וקמיבעיא ליה כמה גמל הרכה א"ל רבין בר חיננא הכי אמר עולא א"ר יהושע בן לוי כל זמן שלא טענה הוה קתני לה א"ל חדא הויא לך ט' אמרת ט'תא חזי מה בין תקיפי ארעא דישראל לחסידי דבבל: ועור הראש וכו'. וכמה עגל הרך עולא אמר בן שנתו ר' יוחנן אמר כל זמן שיונק איבעיא להו היכי קאמר עולא בן שנתו והוא שיונק ואמר

בית הכושא. בית הרחם של נקבה: **ועור של סתם האליה**. עור הזנב מתחת מקום שאין שער מפני שהוא רך: **האנקא**. הריוו"ן: **הלטאה**. ליתירד"א: **חומט**. לימ"א שתחלת ברייתו כבעדשה לא וצדוק צתיק שלה שגדל והולך עמה תחלתו כעדשה ממש הוא בשוליו: **הלטאה כחולדה**. עורה חלוק מצברה: **וכולן שעיצדן**. כל אלו שאמרו שהן מטמאין כבשר אס עיצדן נעשה עור וצטלו מתורת צפר וטהורין: **או שהילך בהן**. ששטחן לדרוס עליהן ברגלים שהוא קצת עיצודן: **יש לפן עורופ**. ואין מטמאין כבשרין: **גב' דצר סורה עור האדם טהור**. דלאו צפר הוא ולא הי צכלל מת: **שטיחין**. למטה ולקטדרא ליצב עליהן ששוחטין עור על גבי מטה במקום חבלים: **מאן דמתני לה**. לדעולא: **ארישא**. דלפילו כי לא עיצדו נמי לא מטמא אלא מדרבנן כל שכן אסיפא דהא דקתני חוץ מעור האדם דאף על גב דעיצדו טמא מדרבנן הוא ומשום דעולא: **ומאן דמתני לה**. גזירה דעולא אסיפא: **אבל ארישא**. כשלא עיצדו כצירא ליה דטומאתו מן התורה: **אשון**. קשה: **שלא טענה**. משוי: **סיב לקצלי**. שאמרת לי דצר טעם ויישר כרך: **הוה קתני לה**. חוזר ושונה פעם שניה כצצור שלא שמעה: **חדא הויא לך אמרם**. דצר חידוש אחד היה צידך שאין צדידיו הרי אמרתם ולמה תחזור ותשנונו פעם שניה להראות חכמתך: ר"ל מתקיפי דארעא דשראל הוה כדאמרין בפרק קמא דיומא (דף טו:) מאן דמשתעי ריש לקיש צהדיה יהבי ליה עיסקא צלא סהדי והכא א"ל מיז לקצלי ורבי זירא דמצבל סלק להכא כדאמרין צהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פה.) רבי זירא אותיב ארבעין תעניתי דנשתכח מיניה תלמודא דצבלאי ומחסידי דצבל הוה כדאמרין צהשוכר את הפועלים (שם) רבי זירא (אותיב) כל תלתין יומין צדיק נפשיה ושגר תגורא וסליק בגוה חזי מאי אכספיה לההוא מדרבנן: **והוא שיונק**. אבל פירש מלינק אף על פי שעדיין הוא בתוך שנתו כבר הוקשה עורו ואס עצר שנתו נמי אף על פי שיונק לא דתרתי צעין: וקאמר

עין משפט ור מוצה

מג א ב מ"י פ"א מהל' שאר אבות הטומאות הלכה ט ופי"ד מהלכות מאכלות אסורות הלכה כא [א] ופי"ג מהלכות טומאת אוכלין הלכה יא[:

➤➤➤

צעזי רש"י

הלדורב"א. דבשת. הריצור' [היריצור'].

קיפור. ליתירד"א [ליישרד"א].

לטאה. לימצא"א. שכולו.

➤➤➤

שיטה מקובצת

א) חדא הויא לך ואמרתה תא חזי: ב) בשפלטתו תחלה לכוזיה כזית ביחד: ג) קמ"ל רב הונא דאפי' פלטתו חיה מדרקט העור מבטלן ולא נקט בטלן וכי איתמר דרב הונא בשפלטתו חיה איתמר חס"ד ומהי"ד מפני שהעור מבטלן משמע טעמא בעור תליא מלתא ואע"ג דלא בטלינהו איהו חס"ד: ד) ומחסידי דבבל הוה כדאמר' נמי התם כל זה דוחק כיון דמפרשינן מילתיה דר' יהודה הכי: